

Close

12+

België, Nederland, Frankrijk — 2022
Duur: 105 min. — FR & NL gesproken
Nederlands ondertiteld
Regie: Lukas Dhont

Close

1

Doelgroep

J'E.F in de klas

J'E.F (jeugdfilm.be) maakte deze lesmap in opdracht van filmdistributeur Lumière. Er wordt in deze lesmap ingezoomd op de productie van de film, de thematiek en de verhaallijn, maar er wordt ook interessante filmtechnische duiding meegegeven. De lesmap is doorspekt met weetjes, vragen en methodieken.

Lesmap

In deze lesmap zoomen we in op de productie van de film, de thematiek en de verhaallijn, maar we geven ook interessante filmtechnische duiding. De map wordt doorspekt met weetjes, vragen en methodieken.

Afspeellijst

Bij *Close* is een [uitgebreide afspeellijst](#) beschikbaar op YouTube, met beelden van de making of, interview- en filmfragmenten. Je kan deze fragmenten inzetten als rode draad bij de filmbespreking.

Jouw mening telt

Laat ons weten wat je vindt van de inhoud van deze lesmap. Je kan [hier](#) een evaluatieformulier invullen.

Filmfiche

Synopsis	3
Technische kaart	3
In de pers	3
Introfilm	3

Filmproductie

Belgische trots	4
Onervaren acteurs	5

Inhoudelijke info

Intieme vriendschap	6
Imago	7
Rouw	8

Filmtechnische info

Vertelperspectief	10
Symboliek & kleur	11
Cocon van klanken	12

Bibliografie

13

Heb je een vraag of bedenking bij deze lesmap?
Stuur een mail naar jefindeklas@jeugdfilm.be

Synopsis

Nadat de intense vriendschap tussen de twee dertienjarige jongens, Leo en Remi, abrupt wordt afgebroken, zoekt Leo vol onbegrip toenadering tot Sophie, de moeder van Remi. Close volgt het parcours van een vriend en een moeder, waarin kwetsbaarheid, identiteit en liefde centraal staan.

Technische kaart

Een film van Lukas Dhont
België, Nederland & Frankrijk, 2022, 105 minuten, Frans en Nederlands gesproken, Nederlands ondertiteld

Scenario Lukas Dhont & Angelo Tijssens
Productie Michiel Dhont & Dirk Impens
Muziek Valentin Hadjadj
Montage Alain Dessauvage
Camera Frank van den Eeden
Cast Eden Dambrine, Gustav De Waele, Emilie Dequenne, e.a.
Distributie Lumière

In de pers

'Kernbom van liefde' ★★★★★ – De Standaard

'Een van de meest ontroerende en intelligente films van het jaar.' ★★★★★ – De Morgen

'Een speer die recht naar je hart gaat.' ★★★★★
– Het Nieuwsblad

Lukas stal voor altijd de harten van het publiek.' – VRT

'Lukas Dhont is op zijn best wanneer hij emoties puur visueel vertaalt.' – Het Belang van Limburg

Belgische trots

Lukas Dhont is een Belgische filmmaker die in 2018 reeds furore maakte met een langspeeldebuut *Girl*, een film over de transitie van een ballerina die het mannenlichaam waarin ze geboren werd achter zich wil laten om ten volle te kunnen ontwikkelen tot een jonge vrouw. Zowel *Girl* als *Close* gingen in première in Cannes, op het grootste filmfestival ter wereld. *Close* werd er zelfs opgenomen in de officiële competitie en sleepte er de Grand Prix in de wacht. Hiermee zet Dhont zich als jonge, beloftevolle cineast definitief op de kaart van het Europese filmlandschap.

De tweede film van Dhont vertelt een zeer persoonlijk verhaal. Hij baseerde zich tijdens het schrijven dan ook op de dubieuze gevoelens die hij zelf op de middelbare school ervoer in de vriendschappen die hij destijds sloot, maar helaas soms ook verloor.

Kijk samen met de leerlingen naar de trailers van [*Girl*](#) en [*Close*](#).

Vragen aan de leerlingen

- # Wat voor film verwacht je na het zien van de trailer voor *Girl*? Wat blijft je bij van wat je gezien hebt?
- # Welke verwachtingen worden opgebouwd bij de trailer van *Close*? Komen ze volgens jou overeen met de film?
- # Zie je gelijkenissen tussen beide films qua thema, cameravoering, verhaalopbouw ...? Welke zaken vallen je op?
- # Herken je een bepaald genre in het prille oeuvre van Lukas Dhont?

De regisseur besloot zich te laten bijstaan door min of meer hetzelfde team als bij zijn eerste speelfilm: hij schreef opnieuw samen met Angelo Tijssens aan het scenario, kroop met Frank van den Eeden achter de camera en dook vervolgens wederom met Alain Dessauvage in de montage. Deze samenwerkingen zijn naar eigen zeggen erg belangrijk voor de jonge regisseur, en hij ontwikkelde met ieder van hen naast een professionele band ook een sterke vriendschap.

Bekijk een [interview](#) met regisseur Lukas Dhont waarin hij ons vertelt over het creatieve proces, zijn nauwe samenwerkingen en bovenal wat hij hoopt te weeg te brengen.

Onervaren acteurs

Net als in zijn debuutfilm werkte Dhont ook voor *Close* samen met twee jonge hoofdrolspelers: Eden Dambrine, die de rol van Leo voor zijn rekening nam, en Gustav De Waele, die Remi vertolkt. Beide jongens hadden tevoren nog geen filmervaring.

Vragen aan de leerlingen

- # Wat viel je op bij de acteerprestaties in *Close*?
- # Herkende je acteurs in de film?
- # Zijn er bepaalde scènes waarvan je denkt dat het moeilijk moet zijn geweest voor de acteurs om zich in te leven in de filmische situatie? Welke, en waarom?
- # Zou je zelf graag acteren in een film? Waarom wel, waarom niet?
- # Wat betekent 'acteren' voor jou? Doe jij jezelf weleens anders voor dan hoe je je op dat moment voelt? Ben je op zo'n momenten ook aan het 'acteren'?

Lukas Dhont ontmoette Eden Dambrine per toeval op de trein. Hij had er een bewogen jaar vol reizen met *Girl* op zitten. De regisseur was nog maar net weer achter de schrijverstafel gekropen om de eerste zinnen voor *Close* op papier te zetten toen het toekomstig filmpersonage tot leven kwam in het treinzitje naast hem. Eden was in het gezelschap van enkele vriendinnen, en toen hij de jongen bevlogen hoorde praten, kon de regisseur niet anders dan de jongen aanspreken.

Heel wat maanden later werd Eden Dambrine, samen met 750 andere jongens, uitgenodigd op auditie. Daar ontmoette Eden op zijn beurt Gustav De Waele, die via een andere medewerker van de film werd uitgenodigd om deel te nemen aan de audities. Eden en Gustav werden op korte tijd zeer goed bevriend en dat ontging de filmmakers niet. Ze vielen voor de intieme uitstraling van het duo en hakten de knoop door: Gustav en Eden zouden Remi en Leo vertolken in *Close*.

Maak in dit [interview](#) kennis met de hoofdrolspelers en Lukas naar aanleiding van de première op het filmfestival van Cannes

Intieme vriendschap

Close is een film over hechte vriendschap. De vriendschap tussen de acteurs spat van het witte doek, en ook achter de schermen liet de regisseur zich bijstaan door goede vrienden én familie. *Close* werd bijvoorbeeld geproduceerd door Michiel Dhont, de jongere broer van Lukas.

Tijdens de eerste scènes van de film, spat de intimiteit tussen Remi en Leo van het scherm. We zien ze rennen door bloemenweides, spelen in ruïnes, bij elkaar in bed liggend, luisterend naar dromerige voordracht ... Kortom: de filmmaker creëert een setting die we uit andere films herkennen als intiem of zelfs romantisch. De jongens zijn lief tegen elkaar. Ze vinden elkaar duidelijk aardig, zonder dat daarom labels op die intieme band geplakt worden. Maar wanneer een meisje op school vraagt of ze een stelletje zijn, worden ze plots gedwongen dat wél te doen.

Carroussel

Het schrijfproces voor het scenario van *Close* ging van start met enkele simpele woorden die Lukas op papier zette: vriendschap, intimiteit, angst en mannelijkheid. Maak vier hoeken in de klas waar je telkens een van deze woorden als thema neerlegt. Vul ieder thema afzonderlijk aan met enkele vragen/trefwoorden. Bijvoorbeeld:

- ⊗ Welke associaties wekt elk woord bij jou op?
- ⊗ Wat betekent vriendschap/intimiteit/angst/mannelijkheid voor jou?
- ⊗ In welke scène uit *Close* komt dit thema het sterkst aan bod? Waaraan merk je dat?

Per thema wijs je een verslaggever aan die in deze themahoek blijft zitten. De rest van de klas schuift per groep aan bij een van de vier thema's. Rond ieder thema wordt beurtelings een dialoog opgestart, terwijl de verslaggever modereert en noteert. Wanneer iedere groep alle thema's besproken heeft ga je klassikaal aan de slag met de verschillende reacties en bevindingen.

Meer uitleg over deze opdracht vind je in het document [‘verzameling van werkvormen’](#).

Vragen aan de leerlingen

- # Wat deel je wél en wat deel je niet met jouw vrienden?
- # Wat betekent vriendschap voor jou? Heb jij een beste vriend?
- # Hoe zou je de vriendschap die Remi en Leo op het scherm delen beschrijven?
- # Hoe beschrijft Leo de band die hij met Remi heeft tegen de meisjes uit zijn klas?
- # Wat is ‘close zijn’ met elkaar?
- # Welke scène toont de band tussen Remi en Leo het best? Waarom?
- # *Close* geeft je een inkijk in een vriendschap waar je zelf geen deel uitmaakt. Hoe voelde je je bij het bekijken van deze innige vriendschapsband tussen twee jongens?
- # Herken je bepaalde gevoelens van de personages uit de film ook in jezelf?
- # Waaraan herken je een intieme vriendschap?

Imago

Het beeld dat je van jezelf hebt of wilt ophangen, strookt niet altijd met hoe anderen je percipiëren. Dit besef kan confronterend zijn of mensen onzeker maken. Het meisje uit de klas van Leo en Remi heeft geen bijbedoelingen met haar vraag aan de twee jongens. Toch heeft ze een grote impact gehad op het gedrag van Leo, en bijgevolg ook op zijn relatie met Remi.

Twee Nederlandse middelbare scholen gingen een experiment aan om te kijken waarop leerlingen bepaalde oordelen baseren. Bekijk in [deze video](#) hoe dat ging.

Vragen aan de leerlingen

- # Waarp baseer jij je in je oordeel over anderen?
- # Sta je er ook bij stil welke impact jouw oordeel kan hebben op de personen in kwestie?
- # Hoorde je een bepaald oordeel over jezelf waarin je je al dan niet kon vinden?
- # Strookt het imago dat jij van jezelf wil ophangen met hoe anderen jou zien?
- # Zet het oordeel van anderen je soms aan het denken over zaken waar je je voorheen nooit zorgen over had gemaakt?

Portret

Werk rond imago en perceptie in de klas. Deel de leerlingen op in duo's en geef ze de opdracht om van elkaar een filmisch portret te maken. Zorg ervoor dat ze enkele seconden frontaal en enkele seconden in profiel van elkaar opnemen. Importeer je beelden in een montageprogramma zoals iMovie ([iOs](#) - gratis). Vervolgens nemen ze twee voice-overs op: de leerling stelt zichzelf voor en in de tweede opname vertellen de duo's over elkaar.

Gebruik hiervoor een dictafoon; dit zit vaak standaard in smartphones.

Ze kunnen o.a. vertellen hoe ze heten, waar ze wonen of zijn opgegroeid, of ze hobby's hebben, wat ze belangrijk vinden in hun leven ...

Plak deze voice-overs op je beelden. Wat zijn de verschillen tussen de twee? Vind je het fijner om jezelf voor te stellen of heb je liever dat iemand anders het doet?

Vragen aan de leerlingen

- # Hoe komt de persoonlijke worsteling van Leo met het concept 'mannelijkheid' tot uiting in de film? Welk imago wil hij van zichzelf neerzetten op de middelbare school?
- # Waarom strookt dat imago naar zijn gevoel niet met de intieme band die hij met Remi heeft?
- # Ben je zelf veel bezig met het imago dat je van jezelf wil creëren?
- # Ervaar jij zelf een verschil in vriendschap tussen jongens of meisjes? Zo ja, hoe zou je de verschillen benoemen? Waarom zijn die verschillen er?

Rouwen

Hoewel *Close* in de eerste plaats een film over vriendschap lijkt, is het bovenal ook een verhaal over verlies. Het verliezen van een vriend, een zoon, en in zekere zin ook van een vroegere versie van jezelf. Na de zelfmoord van Remi vindt er kaderend gesprek plaats in de klas van Leo. Hoewel hij Remi ongetwijfeld het best kende van iedereen, toont Leo zijn verdriet nauwelijks ten opzichte van zijn klasgenoten. Pas wanneer hij maanden later zijn arm breekt tijdens een hockeytraining, breekt hij ontroostbaar in tranen uit. Alsof hij samen met de fysieke pijn ook de emotionele pijn die hem al zo lang teisterde pas nu kon tonen.

Vragen aan de leerlingen

- # Welke vormen van rouw zag je doorheen de film terugkomen?
- # Verloor je zelf al ooit iemand die je dierbaar was? Zo ja, hoe ging je om met dat verlies?
- # Wat voel je wanneer je iemand mist?
- # Kon je je inleven in Leo's gevoelswereld in *Close*? Hoe voel je je bij zijn gedragingen en reacties? Welke momenten raakten je het meest en waarom?
- # Stel dat dit gebeurt in je eigen leefwereld, hoe zou je hiermee omgaan, denk je?
- # Op welke momenten voel jij je kwetsbaar? Hoe ga je om met die kwetsbaarheid? Hoe reageer je op iemand die zich kwetsbaar opstelt naar jou toe?
- # Bij wie kan jij terecht als je je niet goed voelt? Praat je liever met iemand die je kent of niet kent?

- ▶ Bekijk de volgende video, waarin enkele vrienden van een jongen die zelfmoord pleegde vertellen over hun rouwproces.
- ▶ Missing You vzw organiseert bijeenkomsten voor kinderen en jongeren die een dierbare verloren. In deze reportage vertellen enkele lotgenoten over hun verlieservaring.

Aan het einde van de film durft Leo het sluimerende schuldgevoel dat hij al de hele film voelde, te uiten tegen de moeder van Remi. Hij denkt dat hij schuldig is aan Remi's dood, omdat hij afstand nam van hun vriendschap. In eerste instantie reageert ze boos. Maar al snel daagt ook bij haar het besef dat niemand schuldig is aan de vroegtijdige dood van haar zoon, ook Leo niet. Ze zoekt Leo opnieuw op en neemt hem in haar armen.

Vragen aan de leerlingen

- # Hoe zou je de relatie tussen Leo en de moeder van Remi omschrijven?
- # Waarom voelt Leo zich schuldig? Waaraan merk je dat?
- # Begrijp je waar dat schuldgevoel vandaan komt? Vind je het terecht?
- # Kan je verantwoordelijk zijn voor de daden van een ander?
- # Hoe reageert de moeder van Remi wanneer Leo schuld bekent?
- # Waarover voel jij je soms schuldig? Wat doe je wanneer je je schuldig voelt?

- ▶ Deze video kadert enkele zaken die kunnen leiden tot een zelfmoordpoging. Hoewel er hier en daar wetenschappelijk jargon wordt gebruikt, is het een interessante video om klassikaal te bespreken, en om te duiden dat er nooit één oorzaak zal zijn die leidt tot een zelfmoordpoging.
- ▶ Ook deze getuigenis van een 16-jarige jongen die een zelfmoordpoging ondernam, kan een startpunt zijn voor een klasgesprek over de impact van zo'n poging op het leven van de persoon in kwestie en van diens omgeving.

Opgelet: dit thema kan gevoelig liggen in de klas. Zoek je ondersteuning om onderwerpen zoals rouw, verlies en zelfmoord in de klas te bespreken? Op de website van [Zelfmoord1813](#) vind je informatie over suïcidepreventie op school of [hoe je een gesprek kan aangaan](#). Ook bij [Missing You](#) vzw is er heel wat educatief materiaal rond rouw bij kinderen en jongeren te vinden. Je kan je leerlingen ook steeds in de richting van het JAC of het CLB sturen om hierover te praten.

Vertelperspectief

Vragen aan de leerlingen

- # Zijn er beelden die na het bekijken van de film op je netvlies gebrand blijven? Benoem ze. Wat fascineert je aan dat beeld?
- # Viel je iets op aan de manier waarop het verhaal in beeld werd gebracht?
- # Was de camera eerder statisch, of beweeglijk? Dicht op de huid, of net afstandelijk?
- # Zijn er bepaalde scènes die je opvielen door de cameravoering?

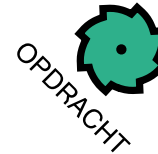
De titel van de film verwijst niet alleen naar de band tussen de twee hoofdspelers, hij vertelt ons evenzeer iets over de manier waarop die personages in beeld worden gebracht: close. Het merendeel van de film bestaat uit portret-shots van Eden Dambrine. We volgen zijn blik, vangen de emotie in zijn ogen. De camera blijft steeds dicht bij hem, waardoor we iedere gebeurtenis vanuit zijn perspectief beleven. Maar hadden we uitsluitend de blik van Leo te zien gekregen zonder te weten waar hij precies naar keek waren we heel wat minder geboeid gebleven.

Daarom wordt er in *Close* dankbaar gebruik gemaakt van een aloude filmtechniek: het shot-tegenshot. Een beeld toont ons Leo, het volgende toont ons waarnaar hij kijkt.

Bijvoorbeeld: tijdens de scène waarin hij een recital van Remi bijwoont, kijkt hij naar de hobo-spelende Remi. Later, na de dood van Remi, gaat hij opnieuw naar zo'n optreden, maar nu kijkt hij naar de moeder van Remi, die eveneens in het publiek zit. De shots van Leo en het andere personage (of het nu Remi of zijn moeder was), worden steeds afgewisseld. Bij iedere knip beweegt de camera dichter naar het personage toe. Dit zorgt ervoor dat wij, de kijker, gaan stilstaan bij wat Leo denkt en voelt.

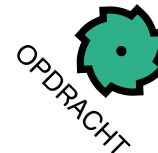
Graag wat meer duiding bij het gebruiken van een shot-tegenshot? [Deze video](#) legt helder uit hoe je de techniek precies gebruikt.

Shot-tegenshot

Tijd om het zelf uit te proberen. Deel de leerlingen op in groepjes van drie: twee acteurs en iemand die de camera hanteert. Geef ze de opdracht de shot-tegenshot techniek toe te passen op iemand die een bepaalde handeling uitvoert en een andere persoon die ernaar kijkt. Met als voorbeeld in de film: iemand bespeelt een instrument en een andere persoon luistert er op een bepaalde emotie naar.

Het verhaal van films wordt meestal vanuit een bepaalde persoon geschreven. In dit geval vertrekt de vertelling vanuit Leo, dus koos de regisseur stevast voor diens vertelperspectief. Een film kan er helemaal anders uitzien wanneer uit het perspectief van een van de andere personages wordt verteld.

Vertelperspectief

Doe de oefening en beschrijf het verhaal bijvoorbeeld vanuit de beleving van Remi, de moeder of vader van Remi, een klasgenoot van Remi en Leo, de broer van Leo ... Laat de leerlingen een bepaalde scène naar keuze uitwerken, verteld vanuit het perspectief van het door hen gekozen personage. Vervolgens maken ze een storyboard aan de hand van de lege template die onderaan [deze pagina](#) te downloaden is. Zorg ervoor dat de leerlingen niet zomaar registreren wat er gebeurt, maar kies wat ze wel of niet willen tonen in het beeldkader. Je kan bijvoorbeeld suggereren dat er iets dramatisch buiten beeld gebeurt door enkel een geschokte uitdrukking van je personage in close-up te tonen.

[Deze video](#) helpt je op weg met storyboarding.

Symboliek & kleur

Het scenario, de mise en scène, de montage ... *Close* heeft een symbolische manier van vertellen. Denk maar aan de intermezzo's op de bloemenvelden die ons niet enkel vertellen dat we in een nieuw seizoen aanbeland zijn, maar die ook weerspiegelen hoe de personages zich voelen. Bijvoorbeeld: door het ompspitten van de bloemenvelden in de regen net na het gevecht op school tussen Remi en Leo te monteren, komt het dieptepunt in hun vriendschap des te harder binnen bij de kijker. De filmmaker vertelt ons hiermee letterlijk dat de rozengeur en maneschijn uit hun relatie verdween en plaats ruimde voor een hobbelig modderpad.

Vragen aan de leerlingen

- # Kan je je nog andere symbolische vormen van vertellen in *Close* herinneren?
- # Vielen je bepaalde patronen op in de montage? Welke scènes keren doorheen de film meermaals terug, zij het in een andere vorm?
- # Wat is het beroep van de ouders van Leo? En van Remi? Hoe dragen deze beroepen bij tot het verhaal of de toon van de film?
- # Waarom kiest Leo voor hockey als hobby? Welke kledij moet hij hiervoor dragen?
- # Op welke manier contrasteert deze nieuwe hobby met zijn vriendschap met Remi?
- # Welke kleuren vielen je op tijdens het kijken naar de film?
- # Welke kleur droeg Remi vaak? Welke associaties heb jij bij dit kleur?
- # Welk kleurenpalet gebruikten de costumières voor Leo?

Er weerklinken heel wat 'echo's' doorheen *Close* die de film een duidelijke structuur bieden: de bedscènes, de fietstochten naar school, het lopen door de bloemenvelden ... Deze situaties komen meerdere malen doorheen de film aan bod, maar steeds in een gewijzigde vorm. Eerst zien we Leo knuffelend bij Remi in bed slapen. Later zoekt hij meer afstand tot Remi door op zijn eigen matras te gaan liggen. Nog later in de film kruipt hij bij zijn broer in bed of heeft hij een logeerpartij met een nieuwe vriend. Aan het begin van de film lopen Leo en Remi tezamen door de weides, aan het einde blijft enkel Leo over. Er zit een duidelijke evolutie in deze scènes; ze geven ons een schets van de ontwikkeling die het personage Leo doormaakt.

Ook het hockey-uniform dat hij draagt weerspiegelt die evolutie goed: hij trekt letterlijk een schild rond zichzelf op. Bovendien staat de zwarte, donkere kleur in schril contrast met de pastelkleuren van zijn dagelijkse kledij. Anderzijds vormen diezelfde pastelkleuren een mooie aanvulling op de warme, rode kleuren die gebruikt werden voor de kostuums van Remi.

Experimenteer met kleur

Dankzij de app Snapseed ([iOS](#) & [Android](#) - gratis) heb je de juiste tools in handen om zelf met kleur aan de slag te gaan. Laat de leerlingen experimenteren met de verschillende kleuren die ze terugvinden op school. Daag hen uit om een specifiek gevoel over te brengen, simpelweg door bepaalde kleuren te gebruiken en te benadrukken. Laat ze verschillende kleurcomposities fotograferen en bespreek de resultaten samen in de klas. Welk gevoel wil je bij een bepaald kleur bereiken? Wat vertelt deze foto ons?

Cocon van klanken

Vragen aan de leerlingen

- # Wat herinner je van de klankband van *Close*? Zijn er bepaalde geluiden die je opvielen of bijblijven?
- # Welke muziek heb je doorheen de film gehoord? Voor welke sfeer zorgden deze klanken?
- # Zijn er bepaalde scènes die je specifiek herinnert omwille van de soundtrack?

Close opent met een zwart beeld. We horen de jongens, verward in een fantasiespel. Ze praten over de klanken van de naderende harnassen die op hen af komen. Ze fluisteren. Het benadrukt niet alleen hun intimiteit, maar eveneens de verbeelding die ze delen. De jongens bevinden zich vaak in een cocon van klanken, waar wij als kijker slechts een glimp van opvangen, doordat ze er ons over vertellen. Maar ook de muziek die Dhont in de film gebruikt, zet een bepaalde toon. De hobo van Remi brengt rust in Leo's hoofd, net zoals ook de soundtrack van componist Valentin Hadjadj bezwerend op de emoties van de kijker inwerkt.

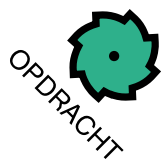

- Speel de teaser voor *Close* opnieuw af in de klas. Vraag je leerlingen ditmaal hun ogen te sluiten, zodat ze zich kunnen focussen op wat ze horen.

Vragen aan de leerlingen

- # Wat hoorde je?
- # Welk gevoel kreeg je bij het beluisteren van dit fragment?
- # Welke sfeer roept de muziek op?
- # Op welke toon eindigt het stuk?
- # Op welke manier weerspiegelt deze muziek het verdere verloop van de film?

Schuilt er ook in je leerlingen een muzikaal genie? Test het uit met Musyc ([iOS](#) - gratis), een applicatie waarin je spelenderwijs aan de slag gaat met klank en kleur.

Deadline Hollywood. (2022, 4 juni). *Lukas Dhont's 'Close': His Hotly Tipped Main Competition Entry, Makes Stars Of Its Young Leads* [Video]. YouTube. Geraadpleegd op 3 september 2022, van <https://www.youtube.com/watch?v=fm5K55bm4KU>

Menuet. (2022). *Close*. Geraadpleegd op 4 september, van www.closefilm.be

Missing you vzw. (2022) *Educatief aanbod*. Geraadpleegd op 4 september 2022, van <https://www.missingyou.be/educatief-aanbod/>

Roxborough, S. (2022, 20 mei). *Cannes: Lukas Dhont on the Pressures of Making a Second Film and Why His Competition Title 'Close' Explores Friendship*. The Hollywood Reporter. Geraadpleegd op 3 september 2022, van <https://www.hollywoodreporter.com/movies/movie-news/cannes-2022-lukas-dhont-competition-close-friendship-1235151021/>

Zelfmoord 1813. (2022). *School: Hoe kan je werk maken van suïcidepreventie binnen jouw school?* Geraadpleegd op 4 september 2022, van <https://www.zelfmoord1813.be/samen-voorkomen/school>

Zelfmoord 1813. (2022). *Zelfmoord bij jongeren*. Geraadpleegd op 4 september 2022, van <https://ouders.zelfmoord1813.be/mijn-kind/zelfmoord-bij-jongeren>